

**PICCOLA OPERA
DELLA DIVINA PROVVIDENZA**

(Don Orione)

VIA ETRURIA, 6 – 00183 ROMA RM – ITALIA

DIRETTORE GENERALE

Rzym, 20 listopada 2023 r.

L.dz. TV/23.125

Temat: Forum nt. Formacji

**Drodzy Współbracia,
Synowie Boskiej Opatrzności,**

“Pokój i dobro od Pana!”

Z radością i nadzieją przedstawiamy Zgromadzeniu propozycję utworzenia „**Forum nt. Formacji**”, będącego inicjatywą Sekretariatu ds. Formacji Stałej.

Rozwinięcie tej inicjatywy jest owocem refleksji rozpoczętej w Radzie Generalnej, która została następnie dogłębnie przeanalizowana przez niektórych współbraci zaangażowanych w sektorze formacji, wybranych według obszaru językowego i koordynowanych przez wikariusza generalnego Ks. Maurizio Macchi i przez Radcę Generalnego Ks. Fausto Franceschi. Do udziału w końcowej fazie prac i oceny propozycji zaproszono także wikariuszy prowincjalnych.

Tym listem pragniemy oficjalnie zainauguować tę inicjatywę i pomóc ją uczynić zrozumiałą pod względem treści i metodologii, aby można ją było przeżywać z entuzjazmem i wiernością, pobudzając nas do tego „głębokiego nawrócenia”, o którym mówi adhortacja *Vita consecrata* (1996): „*Formacja jest doniosłym procesem, dzięki któremu człowiek nawraca się w głębi swego istnienia ku Słowu Bożemu, a jednocześnie uczy się sztuki szukania Bożych znaków w rzeczywistości tego świata.*”. (nr 68).

Na początku jest marzenie...

Jest to marzenie Ojców Kapitulnych: „*Marzymy o formacji (początkowej i stałej), która pomoże każdemu przeżyć podstawowe doświadczenia naszego bycia zakonnikiem i Orionistą. Jak uczniowie byli urzeczeni osobowością Chrystusa i opuścili wszystko, aby pójść za Nim, a nasi pierwsi ojcowie zostali pociągnięci przez Alojzego Orione i postanowili pójść z Nim, z całkowitym poświęceniem, marzymy, aby zaistniały procesy formacyjne, które pomogą wszystkim Orionistom zakochać się w Chrystusie i Księdzu Orione oraz znaleźć siłę do całkowitego zaangażowania się w te procesy*”. (15CG, Linia działania nr 2: Kruchość ludzka i duchowa, nr 13).

Co zaproponowała Kapituła dla spełnienia tego marzenia?

Dano cztery propozycje, dotyczące różnych podmiotów: rad prowincjalnych w przygotowaniu formatorów (nr 15), zakonnika, który ma zwracać uwagę na swoją formację osobistą (nr 16) i współbraci, aby wzięli sobie do serca „tych, którzy przeżywają chwile dyskomfortu i cierpienia” (n. 17). Ponadto Kapituła zwróciła się do Rady Generalnej, aby zadbała już „od początku drogi powołaniowej, na wszystkie możliwe sposoby, w sposób organiczny, szczegółowy i ciągły, zainteresowanie formacją zakonną i charyzmatyczną. Aby realizować formację w sposób integralny, tak by zapobiegać i stawiać czoła kruchości ludzkiej i duchowej, zostaną sformułowane i wykorzystane pewne główne założenia pedagogiczne (wiedza, kompetencje i doświadczenie) w odniesieniu do podstawowych cech charyzmatu na poziomie osobistym, wspólnotowym i prowincjalnym w celu odnowienia formacji początkowej i stałej.” (15CG, nr 14)

Temat priorytetowy i strategiczny

Aby uczcić pierwszą rocznicę XV Kapituły Generalnej, w czerwcu tego roku Rada Generalna połączyła się za pośrednictwem wideokonferencji z Przełożonymi Prowincjalnymi i przełożonymi Delegatur. Na tę okazję przygotowano ankietę, w której ostatnie pytanie skierowane do Prowincjałów dotyczyło wyboru propozycji Kapituły, na której Rada Generalna powinna się skupić w wymiarze priorytetowym i strategicznym w 2024 r. Prawie wszyscy Prowincjałowie wskazali temat formacji, jako priorytetowy, wyrażając to w następujący sposób: *„Promować działania formacyjne w sposób integralny, aby zapobiegać i przeciwdziałać kruchości ludzkiej i duchowej”*.

Zwyczajowo w każdym sześcioleciu odbywa się „Zjazd nt. Formacji”

To prawda! Podobnie było również i w poprzednim sześcioleciu, kiedy w listopadzie 2018 r. w Domu *Tra Noi* zebrało się około pięćdziesięciu członków Rodziny Oriońskiej (około 25 współbraci, 16 siostr zakonnych i innych świeckich członków). Jednakże ten i inne zjazdy tego rodzaju, zajmowały się głównie formacją początkową. Wzbudzały niewątpliwie duże zainteresowanie, lecz docierały z konieczności do bardzo ograniczonej liczby współbraci. Ponadto, postawiono sobie pytanie o wpływ tych zjazdów na formację, jak mogły one wpływać na wspólnoty, które nie są czysto formacyjnymi i na zakonników w ogólności. Być może, że obrana metodologia była bardziej odpowiednia do tworzenia wytycznych lub dokumentów dotyczących formacji początkowej lub, jakkolwiek, do ukierunkowywania formatorów w zakresie ich obowiązków towarzyszenia i przewodnictwa.

Teraz „Forum nt. Formacji”: czy to jest tylko zmiana nazwy?

Zmiana jest znacząca. Zamiast jednego konkretnego wydarzenia, głównie spekulacyjnego, zarezerwowanego dla małej grupy, poszukujemy nowego doświadczenia zgodnego z wytycznymi Kapituły: promowanie w sposób organiczny, szczegółowy i ciągły, zainteresowania formacją na różnych poziomach (osobistym, wspólnotowym i prowincjalnym). Co więcej, droga refleksji zaczyna się od podstaw, od poszczególnych zakonników, angażując ich nie w pozycji słuchaczy, ale w roli protagonistów, wewnątrz wspólnoty, a następnie w prowincji.

Taka metodologia doprowadzi nas do podjęcia refleksji nad formacją permanentną lub stałą, w taki sposób, aby ta nie wykluczała w sposób konieczny formacji początkowej, lecz by ją włączała w proces o szerszym i bardziej doświadczalnym charakterze.

Dobrze wiemy, że formacja stała wymaga dziś obmyślenia jej na nowo. Dostrzega się niestety, wzrastającą kruchość tożsamości i motywacji, nawet u zakonników z większym stażem, czemu towarzyszy subtelne ześlizgiwanie się w stronę raczej indywidualistycznego, a nawet świeckiego stylu życia. Dlatego należy na nowo odkryć formację stałą, jako proces odnowy i codziennego wzrostu, który dokonuje się przede wszystkim poprzez doświadczenia życia wspólnotowego. Formatorzy nie są w pierwszym rzędzie uczonymi czy ekspertami życia zakonnego, są współbraćmi, którzy żyją obok mnie: razem on i ja, w codzienności naszego życia we wspólnocie, formujemy się w naszej tożsamości osób konsekrowanych i pomagamy sobie aby wzrastać we wspólnym poświęceniu dla Pana i naszych braci.

Wreszcie, będzie to kwestia postawienia sobie pytania, czy droga formacji osobistej i wspólnotowej wymaga odnowy oraz czy propozycje płynące od Zgromadzenia są wystarczające,

czy są dostosowane i czy odpowiadają naszym rzeczywistym potrzebom, aby formacja ciągle mogła naprawdę wspierać życie duchowe, wspólnotowe, apostołskie i życie w relacji.

Proces „organiczny, szczegółowy, ciągły”, w etapach

- **Etap na poziomie lokalnym odbędzie się w 2024 r.:** Każdy zakonnik będzie otrzymywał, co dwa lub trzy miesiące, pojedynczo teksty czterech *lectio orionina* do refleksji osobistej, po której za każdym razem będzie miało miejsce spotkanie i dzielenie się wspólnotowe, które zostanie poprowadzone tak, aby miało bezpośredni wpływ na życie wspólnoty, stawiając pytanie, czy wspólnota jest urzeczywistnieniem formacji ciągłej i co zrobić, aby uczynić ją bardziej autentycznie oriońską. Na zakończenie każdego spotkania, wspólnota prześle swoją refleksję do Prowincji za pośrednictwem formularza internetowego.
- **Etap na poziomie prowincjonalnym odbędzie się w 2025 r.:** Zaplanowane zostanie wydarzenie, mające na celu określenie i udostępnienie linii oraz propozycji dla Prowincji, być może przy okazji Zjazdu weryfikacyjnego prowincjonalnego, zaplanowanego w połowie sześćdziesiątych.
- **Etap na poziomie całego Zgromadzenia odbędzie się w 2026 r.:** Na koniec odbędzie się wydarzenie na poziomie całego Zgromadzenia (którego przebieg nie jest jeszcze zaplanowany), będzie ono podsumowaniem rezultatów uzyskanych na etapie lokalnym i prowincjonalnym.

Cały proces będzie trwał dwa i pół lub trzy lata (2024–2026).

Jaka jest struktura *lectio orionina* i jakie tematy poruszymy?

Teksty w formie „*lectio orionina*” dotyczą następujących tematów:

- 1) moje życie duchowe** (*modlitwa, medytacja, kierownictwo duchowe, miłość do Pisma Świętego, przygotowanie liturgii, Chrystus w centrum, lectio divina*);
- 2) moje życie moralne w aspekcie bardziej osobistym** (*przywiązanie i uzależnienie od telewizji, Internetu, hobby, tracenie czasu, niezdrowe lub chorobliwe czy ekskluzywne przyjaźnie, uzależnienie od alkoholu, pornografii, gier*);
- 3) mój sposób przeżywania powierzonych mi ról, posługi, obowiązków** (*zewnątrzne postawy autorytarne, autoreferencyjność, niezależność, perfekcjonizm, bezkompromisowość, nieumiejętność współczucia*);
- 4) moje doświadczenie służenia przede wszystkim jako relacji** (*umiejętność empatii, słuchania, stawiania drugiego i jego potrzeb w centrum, rezygnacji z osobistej gratyfikacji, aby stworzyć przestrzeń dla szczęścia innych ludzi, umiejętność rezygnacji z narzucania swoich idei, aby otworzyć się na innych*).

Pragniemy podkreślić przede wszystkim aspekt osobisty: to „ja” zakonnika, który sobie stawia pytanie o własny sposób bycia i przeżywania swojego oriońskiego powołania; jest to analiza własnej sytuacji, blasków i cieni. Zdecydowaliśmy, aby dać pierwszeństwo tematowi osobistego zaangażowania (ja, które kwestionuje siebie bardzo konkretnie), zamiast refleksji o charakterze czysto wspólnotowym, aby uniknąć ryzyka pozostania na poziomie ogólnym, bez podjęcia osobistych decyzji. Należy jednak zauważyć, że zarówno trzecia, jak i czwarta *lectio* pozostają na poziomie relacji wspólnotowych i apostołskich: trzecia podkreślając raczej aspekty negatywne, niebezpieczeństwa, w jakie możemy wpaść; czwarta, która podkreśla raczej cnoty leżące u podstaw relacji, styl ewangeliczny.

Cztery teksty *lectio orionina* zostaną przesłane, już przetłumaczone, do wikariuszy prowincjalnych, nie wszystkie w tym samym czasie, ale po kolei mniej więcej co dwa miesiące: da to więcej czasu na przygotowanie i wykorzystanie informacji zwrotnych z poprzedniej *lectio*, pozwoli poprawić percepcję kolejnych oraz podtrzymać zainteresowanie. Wikariusze prowincjalni osobiście rozdadzą teksty każdemu zakonnikowi do osobistej refleksji, która ma poprzedzać spotkanie wspólnotowe. Szczególnie ważna będzie rola dyrektorów wspólnot, którzy mają cenne zadanie animowania, motywowania i angażowania współbraci w tę drogę.

Uwaga!

Nie należy treści 4 *lectio* brać za duplikat zeszytów do formacji ciągłej. Nie wolno również używać ich jako zamienniki. Mają one inną naturę, której celem jest zainspirowanie do opracowania wyraźnego wkładu wspólnoty do przesłania do Prowincji.

W ciągu roku – realizując naszą drogę – będą przedstawione inne inicjatywy w celu ubogacenia refleksji osobistej i wspólnotowej. Myślmy na przykład o otwarciu platformy – forum internetowego – dla ułatwienia wymiany pomiędzy zakonnikami, komunikacji i dzielenia się oraz udostępniania materiałów formacyjnych w formie tekstowym, wideo lub audio.

Podsumowując, celem tego procesu jest osobiste zaangażowanie, sprowokowanie do dzielenia się i ewentualnie odkrycie nowych form i narzędzi do realizowania formacji ciągłej; taki jest ostatecznie zakres Forum: formacja ciągła, która powinna przybrać formę pracy osobistej i wspólnotowej, i nie ograniczać się do nadzwyczajnych, jednostkowych wydarzeń narzucanych odgórnie.

Na koniec pragniemy podziękować współbraciom, którzy zaangażowali się w organizację tego Forum i którzy będą nadal towarzyszyć jego realizacji, także za wszelkie sugestie poprawek lub inicjatywy zapewniające ciągłość tej inicjatywie, aby dojść aż do etapu na poziomie całego Zgromadzenia. Są to: Ks. Gustavo Omar Cadenini (Prowincja *Nuestra Señora de la Guardia* – obszar hiszpańsko-języczny); Ks. Josimar Felipe da Silva (Prowincja *Matki Bożej Fatimskiej* – obszar portugalsko-języczny); Ks. Oreste Ferrari (Delegatura *Matki Bożej Kościoła* – obszar angielsko-języczny); Ks. Hyacinthe Vieira (Prowincja *Notre Dame d'Afrique* – obszar francusko-języczny); i Ks. Sylwester Sowizdrzał (Prowincja *Matki Bożej Częstochowskiej* – obszar polsko-języczny).

Zawieramy naszą drogę formacyjną Matce Bożej Opatrzności, aby pomogła nam wzbić się na szczyt życia duchowego, apostołskiego i charyzmatycznego. W tym zadaniu św. Alojzy Orión zachęca nas: *„Naprzód, moi synowi, pracujmy nad sobą, dostosowując nasze życie do życia Jezusa Chrystusa: bądźmy odważni i silni, patrząc na Pana i prosząc o pomoc Pana – postępujemy w nabywaniu cnót chrześcijańskich i zakonnych oraz w miłości i służbie Bogu i Kościołowi. Musimy uczyć się Jezusa Chrystusa, jak powiedział św. Paweł, i chodzić, chodzić, chodzić szybko drogą Pańską. Naprzód, moi synowie, przygotujcie się wszyscy do bycia Apostołami... Ale jest absolutnie konieczne, abyśmy wszyscy byli apostołami wiary, miłości do Boga i bliźniego, miłości do Najświętszej Madonny, miłości do Papieża i Kościoła. (...) Przeciwdstawiajcie się pokusom i zniechęceniu: one nie pochodzą od Boga. Pozostańcie wytrwali i wierni swojemu powołaniu, swojemu Zgromadzeniu”*. (Listy, II, s. 237-239, z Buenos Aires, 2 sierpnia 1935).

W duchu braterstwa,

Ks. Maurizio Macchi
Wikariusz Generalny

Ks. Tarcisio G. Vieira
Dyrektor Generalny

Ks. Fausto Franceschi
Radca Generalny

